

Yochai Benkler, dirigeix el Centre d'Internet de Harvard; autor de 'La riquesa de les xarxes'

VICTOR-M. AMELA

IMA SANCHIS

LLUÍS AMIGUÉ

Tinc 50 anys i en fa 20 que estudio internet: era perifèrica i ja és el centre de l'economia i la societat. **Vaig néixer a Israel: un boom tecnològic entre l'odi i l'esperança.** Avui el control de les xarxes és el que va ser la propietat de terres i fàbriques. **Col·laboro amb la UAB i el CCCB**

“Triar mòbil és una decisió tan política com votar”

XAVIER CERVERA

Fa vint anys que estudia internet: on ens porta?

La dinàmica continua sent la mateixa: el que al principi era perifèric, com una joguina irrellevant, a mesura que avancem cap a la societat digital es va convertint en el centre mateix de l'economia.

Per exemple?

Apple era una joguina i avui és l'empresa més capitalitzada del món: més que qualsevol petrolera, financera o constructora; i Google era un invent de cercador per a quatre estudiosos i avui obté una de les facturacions més gegantines del planeta.

I si fos un mer canvi de marques?

Jo estudiava les reformes agràries i les revolucions industrials, perquè la pregunta essencial als segles XIX i XX era: qui és l'amo de la terra, la fàbrica o el banc?

Quina és la pregunta clau, avui?

Qui és l'amo de les xarxes? Qui controla el seu flux de dades, informació, coneixement i, per tant, de diners i poder?

Les empreses digitals tenen amos.

Les xarxes digitals d'avui són les fàbriques d'altres temps i, per això, triar el mòbil: si és de plataforma oberta o tancada; si pagues

per les aplicacions o no, és una elecció amb tanta càrrega política avui com la que antigament tenia votar o afiliar-se a un sindicat.

El mòbil és de dretes o esquerres?

Si compres un iPhone a l'empresa més capitalitzada del món, estàs comprant un sistema tancat en el qual Apple controla tota la cadena de valor; en canvi, l'Android és més obert i permet a operadors independents participar i guanyar en la seva cadena.

Vostè quina opció aconsella?

En general, escollir softwares oberts, *open source*, que ni paguen a multinacionals ni generen patents per les quals cobrar, i així incentiven l'economia col·laborativa i la intel·ligència col·lectiva en innovació contínua.

Això és una opció política?

Tant com ho era antigament decidir si la fàbrica era només d'un empresari o havíem de muntar una cooperativa industrial o agrària.

Per què cada opció personal compta?

Perquè en aquesta dinàmica cap a la concentració o la distribució del poder actuem com en l'ecologia: cada petita decisió individual –reciclar les escombraries o no, tancar l'aixeta o no– ens acosta més a la catàstrofe climàtica o ecològica o a la supervivència sostenible del planeta i l'espècie.

Qui mana aquí?

Durant dos segles, la política consistia a dirimir qui posseïa la terra, les fàbriques i els bancs.

Avui política és qui controla internet. A les xarxes neixen i creixen les empreses més grans del planeta. I en elles la geografia és tan relativa com la ideologia: en la societat digital hi ha febles i poderosos, però dretes i esquerres són etiquetes buides. Amb cada decisió tecnològica

avancem cap a la utopia o la distopia: o propiciem la concentració de coneixement i poder en una elit que controla totes les dades, i amb elles els estats i megacorporacions, o generem plataformes horitzontals de ciutadans iguals que creïn, produïxin i consumeixin de tot per a tothom.

I quina seria la catàstrofe digital?

Tenim davant nostre aquest desastre o una utopia. Podem decidir en quin punt estarem, de la mateixa manera que les decisions que van prendre milions de ciutadans fa segles determinen avui les diferències entre viure a Suècia o, per exemple, a Mèxic.

Quin seria el desastre davant la utopia?

Si prenem decisions errònies i deixem que els grans d'internet augmentin el seu poder, anirem cap a un món amb unes quantes megaempreses universals molt jerarquitzades per una elit, ben connectada amb alguns estats, que tindrà totes les nostres dades, és a dir, tot el control, i, amb tecnologia *big data*, canviarà el nostre entorn.

Ara la informació ja la tenen.

Acaben de començar: ara ve la *internet de les coses*, amb sensors que recopilaran dia i nit dades de tot el que fem. El que és programable és reprogramable, de manera que aquesta elit d'uns quants estats i megacorporacions podran reprogramar la nostra conducta. Tindran un poder total.

Per a què l'utilitzarien, aquest poder?

Per conservar-lo i augmentar-lo en un món *low cost* en el qual la immensa majoria tindriem salaris cada vegada més baixos.

Com podem evitar-ho?

La utopia seria el disseny col·lectiu de plataformes obertes de ciutadans que crearan *núvols* impossibles de privatitzar, junt amb tècniques *peer-to-peer* de finançament, que podran competir, per exemple, amb els bancs que ara llançaran Google i Apple.

Ciutadans contra l'imperi tech?

La impressió 3D ens permetria construir plànols de cases o mobles i tota mena d'aparells i objectes prèviament *viquidissenyats* en xarxa per milers d'usuaris.

Sembla tan bonic com difícil.

Fa trenta anys ningú hauria dit que una comunitat d'anònims sense cobrar, Viquipèdia, destronaria l'*Enciclopèdia Britànica*. Així que és possible. Ara investiguem com.

Com?

Desenvolupem plataformes obertes per compartir informació, coneixement i poder sense jerarquies i avancem cap a una economia distributiva, com la de Viquipèdia, una nova *viquieconomia*, i el programari lliure, dissenyat col·lectivament per a tothom.

Lliure és igual a de franc?

Compte! Facebook sembla de franc però no ho és: estem cedint autonomia i les nostres dades. Potser algun dia ho lamentarem tots.

Com seran la dreta i l'esquerra?

Està passant com quan la industrialització i l'aparició de la classe obrera van deixar obsolet l'esquema burgès de liberals i conservadors per introduir el nou esquema d'esquerra i dreta. En la societat digital, les etiquetes seran diferents segons si estàs a favor de la jerarquia vertical i rígida de les xarxes o a favor de l'horitzontal i oberta.

LLUÍS AMIGUÉ

Posa intriga al 8

Avui 22.30 h

Habitació sense sortida

